Bijlage: beantwoording wensen & bedenkingen Programma Zon op Veld

Van : Kernteam RES
Afgestemd met : Informeel Bestuurlijk Overleg RES

In de raadsvergaderingen van de verschillende gemeenten in november 2023 aangaande het programma zon op veld zijn verschillende wensen en bedenkingen ingebracht. In deze bijlage wordt per gemeente en per ingediende wens of bedenking ingegaan op de manier waarop ze al dan niet in het programma zijn verwerkt.

Bodegraven-Reeuwijk

Besluit hierbij de volgende wensen en bedenkingen mee te geven aan het college:
Na de sluiting va de eerste tranche een nieuw advies aan de raad voor te leggen voor het vervolg.

- Het programma schreef al voor dat het tweede segment (tranche) alleen wordt geopend als daar aanleiding voor is. In het aangepaste document is geëxpliciteerd dat hiervoor een besluit nodig is van het college en tevens een raadsbesluit om niet over te gaan tot wensen bedenkingen voor het collegebesluit.

Meer inzetten op zon op dak

- In meerdere gemeenten in Midden-Holland is opgeroepen om méér te doen aan zon op grote daken. In de regio geven we gehoor aan deze oproep door de inspanningen van het Servicepunt Energietransitie Bedrijven (SEB) te vergroten. Er wordt gewerkt aan een voorstel; hier zullen de gemeenten dan ook middelen voor vrij moeten maken. Er zal daarnaast in Bodegraven-Reeuwijk in 2024 conform programma duurzaamheid 2024-2026 gewerkt worden aan een plan voor zon op dak. Dit wordt op gemeentelijk niveau opgepakt.

Dat, voordat de omgevingsvergunningen voor het project zon op veld worden verleend, de aanvragen voor advies worden voorgelegd aan de gemeenteraad conform artikel 4.21 van het Omgevingsbesluit juncto artikel 16.15b van de Omgevingswet.

- De gemeenteraad zal in de BOPA-procedure conform de door de gemeente vastgesteld Omgevingsbesluit een zwaarwegend advies geven op de omgevingsvergunningen. Dit zal bij het vooroverleg BOPA-procedure worden ingeregeld.

Gouda

Wens: zet naast energieopwekking ook volop in op het verminderen van energieverbruik.

- Verlagen van het energieverbruik is een belangrijk onderdeel van de energietransitie. In RES verband is afgesproken dat gemeenten dit lokaal oppakken. Gouda doet dit via het Gouds Isolatieprogramma door onder meer de Energiekaravaan en nog te ontwikkelen beleid en projecten.

Bedenking: Houd rekening met tussentijdse tegenslagen waardoor de doelen van de RES mogelijk niet gehaald kunnen worden, en stuur bij waar nodig.

- In paragraaf 3.5 van het programma zon op veld wordt voor de verschillende fases van het traject benoemd wat de mogelijke risico's zijn voor het niet halen van de RES-opgave en wat het handelingsperspectief is om dit zo veel mogelijk te voorkomen. Op die manier wordt alles in het werk gesteld om de doelstelling voor zon op veld te realiseren. De gemeenteraden worden tussentijds geïnformeerd over de voortgang.

Krimpenerwaard

Verzoekt het college:

Bij de uitvoering van het Omgevingsprogramma strikt toe te zien op de prioritering van zoekgebieden voor zon op veld volgens de zonneladder;

- Het omgevingsprogramma zon op veld is onderdeel van de kaders die u in de RES 1.0 heeft gegeven. Hierin is de zonneladder al deels toegepast omdat ook zon op dak en zon langs infrastructuur hier onderdeel van uitmaken. Vervolgens is in het omgevingsprogramma zelf verder invulling gegeven aan de zonneladder: zon op veld wordt zo veel als mogelijk geweerd en is enkel binnen het programma onder strenge voorwaarden nog mogelijk. Vervolgens hebben we zon op landbouwgrond zo veel als mogelijk in een tweede tranche ondergebracht met de intentie alles binnen de eerste tranche te realiseren.

Zich in te spannen om naast het omgevingsprogramma Zon op veld ook een omgevingsprogramma Zon op dak op te starten in 2024

- In meerdere gemeenten in Midden-Holland is opgeroepen om méér te doen aan zon op grote daken. In de regio geven we gehoor aan deze oproep door de inspanningen van het Servicepunt Energietransitie Bedrijven (SEB) te vergroten. Er wordt gewerkt aan een voorstel; hier zullen de gemeenten dan ook middelen voor vrij moeten maken. Daarnaast zullen we in de gemeente Krimpenerwaard nog twee zaken oppakken:
    - 1. We starten 'een omgevingsprogramma zon op (grote) daken' waarin we naast de inspanningen van het SEB richting bedrijven, ook de inspanning richting maatschappelijk en gemeentelijk vastgoed kunnen sturen en monitoren.
    - 2. De energiecoöperaties spelen een belangrijke rol in het realiseren van zon op grote daken in Nederland. We intensiveren daarom de samenwerking met onze eigen energiecoöperatie Waardstroom en kijken hoe we als gemeente obstakels voor hen weg kunnen nemen en ondersteunen om zich te ontwikkelen
    - *Hierbij de volgende prioriteitsvolgorde te hanteren: eerst zon op- en langs infrastructuur, vervolgens zon op transitiegebieden, en pas indien ambitie van opwek dan nog niet is bereikt, te overwegen zon op agrarisch gebied*
- In de RES 1.0 heeft u opdracht gegeven om zon op veld naast zon op dak en zon langs infrastructuur te ontwikkelen. Hieruit is het omgevingsprogramma zon op veld ontstaan. Het is daarom niet mogelijk om met dit omgevingsprogramma zon op veld nu de door u aangegeven volgorde aan te houden.

Ervoor te zorgen dat de zonneladder altijd leidend is bij de prioritering van initiatieven, ook al wordt er gebruik gemaakt van scores uit het afwegingskader van het Programma

- Met het Programma Zon op Veld is de zonneladder op regionaal niveau zo veel als mogelijk toegepast. Zie ook de eerdere beantwoording. Wanneer we alleen naar Krimpenerwaard kijken, zien we dat zon op landbouwgrond in het eerste segment/tranche terecht is gekomen. Dit vraagt enige toelichting.

- In het omgevingsprogramma zon op veld is nagenoeg alle landbouwgrond in een tweede tranche/segment ondergebracht met als doel dat we in een eerste tranche de volledige doelstelling zouden kunnen halen. Op die manier kunnen potentiële ontwikkelaars niet wachten op het openstellen van de tweede, wellicht interessantere tranche. Waarschijnlijk stellen we die namelijk helemaal niet open.
- Dit betekent dat we in die eerste tranche voldoende ruimte moeten hebben. Zonder landbouwgrond zouden we die doelstelling niet kunnen halen: rekening houdende met alle eisen die we stellen, business cases die sluitend moeten zijn en grondeigenaren die soms wel en soms niet hieraan mee zullen werken.
- Er is dus een beperkte hoeveelheid landbouwgrond nodig om de zonneladder in de regio te laten werken. Nu is gekeken naar Krimpenerwaard omdat wij 1. Alleen maar landbouwgrond hebben en 2. wij ook een bijdrage moeten leveren aan de regionale doelstelling en 3. in het zoekgebied Krimpenerhout agrariërs zijn die aangegeven hebben hieraan mee te willen werken.

Waddinxveen

Geen wensen en bedenkingen

Zuidplas

Stelt het volgende amendement voor: In reactie op het verzoek van de regio Midden-Holland de wensen en bedenkingen uit de bijlage Wensen en bedenkingen gemeenteraad Zuidplas op programma Zon op Veld in te dienen en het college van burgemeester en wethouders te verzoeken om de regio hiervan op de hoogte te stellen en de aangedragen onderwerpen in te brengen vóór vaststelling van het definitieve programma Zon op Veld.

Bijlage: Wensen en bedenkingen gemeenteraad Zuidplas op programma Zon op Veld.

*De verdeling (in ha) van de zoekgebieden voor zonnevelden over de regio is onevenredig. De beoo*gde locaties zouden wat de gemeenteraad van Zuidplas betreft 'eerlijker' verdeeld moeten worden over de deelnemende gemeenten.

- Het Restveengebied is uit het eerste segment zoekgebieden gehaald, daarmee zijn de beoogde zoeklocaties in voorliggend programma Zon op Veld evenredig verdeeld.
- Het Restveengebied volgt momenteel een ruimtelijk ontwerpproces om te komen tot een goede kwalitatieve invulling van zowel een natuuropgave en een opgave voor duurzame opwek. Dit ontwerpproces loopt niet parallel met de planning van het programma zon op veld. Naar verwachting is het ruimtelijk ontwerpproces gereed voor een eventuele openstelling van het tweede segment zoekgebieden in 2025. Om deze reden is het Restveengebied uit het eerste segment zoekgebieden gehaald en aan het tweede segment zoekgebieden toegevoegd. Het tweede segment is geen onderdeel meer van het voorliggende programma Zon op Veld. Eventuele openstelling is pas mogelijk nadat de colleges en gemeenteraden hiertoe besluiten. Zie de aangepaste kaart zoekgebieden figuur 3, blz. 16 van het PZOV.

Net als in andere gemeenten, is ook in Zuidplas de grond schaars en hard nodig voor andere doeleinden. Denk hierbij aan natuur (bv Restveengebied) en waardevolle landbouwgrond (bv

Moerkapelle Zuid). Ook dit is een argument voor een 'eerlijker' verdeling van de zoekgebieden over de deelnemende gemeenten.

- Zie eerdere antwoord. Het Restveengebied volgt op dit moment een ander ruimtelijk ontwerpproces. Om deze reden is het Restveengebied uit het eerste segment zoekgebieden gehaald en aan het tweede segment zoekgebieden toegevoegd. Het tweede segment is geen onderdeel meer van het voorliggende programma Zon op Veld. Eventuele openstelling is pas mogelijk nadat de colleges en gemeenteraden hiertoe besluiten.

De gemeenteraad van Zuidplas heeft bezwaar tegen de massaliteit van de voorziene zonneparken. Zij roept dan ook op tot aanpassing van de plannen, waardoor er binnen de zoekgebieden maximaal 55% van het oppervlak (van een zoekgebied) ook daadwerkelijk gevuld wordt met zonnevelden.

- De gedragscode Zon op Veld staat niet meer dan 75% van het oppervlak toe. Daarnaast gelden voor alle zoekgebieden gebiedsspecifieke inpassingsvoorwaarden over ondergrond, bodem, landschappelijke kwaliteit, cultuurhistorische kwaliteit, ecologie en biodiversiteit (zie eisen in het afwegingskader). Een initiatiefnemer dient deze inpassingsvoorwaarden te garanderen. Bovendien moet vanuit veiligheid überhaupt voldoende ruimte zitten tussen panelen.
- Daarmee kunnen we stellen dat vanuit de gedragscode en voorwaarden geen enkel zoekgebied een zeer intensieve panelenopstellingen krijgt.
- Verder heeft de gemeenteraad bij een BOPA-procedure de mogelijkheid om middels een bindend advies bovenstaande punten te controleren
-

Uit het programma (par 2.2, netwerk) blijkt dat er zorgen zijn over de belastbaarheid van het netwerk, met name in Zuidplas. Uit de meest recente impactanalyse blijkt dat er in de Regio MH nog mogelijkheden zijn voor opwek. In Zuidplas is echter al sinds 14 februari 2023 netcongestie afgekondigd. Het bevreemdt de gemeenteraad van Zuidplas dat er dan juist in Zuidplas de meeste zoekgebieden staan ingetekend.

- De netcongestie in Zuidplas is ontstaan doordat de middenspanningsringen in het gebied rondom de 2e Tochtweg niet voldoende capaciteit meer hebben. Zonnevelden tot plm. 2 hectare (plm. 2MW) sluiten aan op de middenspanningsringen. Het verzwaren van deze ringen en het plaatsen van een nieuw verdeelstation, één van de geplande maatregelen van Stedin vóór 2030, moet deze congestie oplossen. Hierdoor treedt er in Zuidplas voor het Programma Zon op Veld, waarbij projecten voor 2030 moeten worden gerealiseerd, geen knelpunten meer op. Zonnevelden groter dan 2MW sluiten aan op een onderstation. Hier speelt op dit moment geen congestieproblematiek.

Het is goed om in het programma te lezen dat de zonneladder nadrukkelijk is toegepast. Toch blijkt dat er nog meer gedaan kan worden in de categorie 'zonnepanelen op daken' en vooral in de 2e categorie: 'zonnepanelen op objecten'. Zo zou het bijvoorbeeld gestimuleerd kunnen worden om partijen of particulieren zonnepanelen op bedrijven laten aanleggen en deze te gebruiken. Het Servicepunt Energietransitie Bedrijven-Midden Holland (SEB-MH) is ingeschakeld om deze categorieën te stimuleren. De gemeenteraad van Zuidplas roept de Regio MH op om het SEB-MH te intensiveren om zo meer 'zonnepanelen op daken' en 'zonnepanelen op objecten' te realiseren, om zo de hoeveelheid zonnevelden in de Regio MH te beperken.

- In meerdere gemeenten in Midden-Holland is opgeroepen om méér te doen aan zon op grote daken. De gemeentes geven gehoor aan deze oproep door de inspanningen voor zon op dak te vergroten. Gemeente Zuidplas is bezig met de voorbereidingen van de inspanning/

opdracht versnellingsaanpak Zon op Dak. Zodra de voorbereidingen zijn afgerond informeren we onze gemeenteraad hierover. Welke partij de uitvoering gaat doen is nog niet bepaald.

In paragraaf 4.4 gaat het over de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan en de uitwerking hiervan is niet geheel helder. Het is voor de gemeenteraad van Zuidplas belangrijk dat zij voor elk initiatief voor ´zonnevelden op veld´ de mogelijkheid hebben om in een procedure voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) een bindend advies te kunnen afgeven.

- De gemeenteraad van Zuidplas heeft bij ieder initiatief voor een zonneveld dat een vergunning aanvraagt onder de BOPA-procedure bindend adviesrecht. Dit houdt in dat het college bij een negatief advies geen medewerking aan een BOPA kan verlenen. Een negatief advies van de gemeenteraad moet worden gemotiveerd. Deze motivering moet juridisch dragend zijn. Met uitsluitend politieke overwegingen, die mogelijk een belangrijke rol spelen, kan niet worden volstaan. In dat verband geldt dat de raad niet alleen een volksvertegenwoordiging is, maar ook een bestuursorgaan dat de algemene beginselen van behoorlijk bestuur – zoals het zorgvuldigheidsbeginsel – in acht dient te nemen. De beslissing omtrent een adviesrecht is een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna Awb). Uit artikel 3:46 van die wet volgt dat een besluit dient te berusten op een deugdelijke motivering.

De gemeenteraad van Zuidplas roept verder om plannen rond het concept van Energiehubs, waarbij meerdere vormen van opwekking op een locatie gerealiseerd worden, actief te promoten. Deze Energiehubs hebben altijd voorrang op het realiseren van projecten met uitsluitend zon om daarmee het percentage gebruikt oppervlak verder te verminderen.

- In de RES 1.0 is besloten tot het realiseren van de opgave met zonnepanelen op daken, langs infrastructuur en objecten, en op (landbouw)grond. Er is destijds niet gekozen voor een combinatie van zonnepanelen met nieuwe windmolens en vandaar dat dit programma daar ook niet de ruimte voor biedt. Indien er op enig moment binnen gemeente Zuidplas toch initiatieven voor Energiehubs ingediend worden zullen deze (met voorrang) behandeld worden door middel van reguliere vergunningsaanvraag. Dit valt dus niet onder de reikwijdte van voorliggend Programma Zon op Veld.

De gemeente Zuidplas heeft een NPLG subsidie aangevraagd voor het Restveen gebied, waardoor dit vervolgens als 'natuur' wordt bestempeld en dus niet beschikbaar voor Zon op Veld. Volgens het college van B&W van Zuidplas is dit een kansrijke aanvraag.

- Zie eerdere antwoord. Het Restveengebied volgt op dit moment een ander ruimtelijk ontwerpproces. Om deze reden is het Restveengebied uit het eerste segment zoekgebieden gehaald en aan het tweede segment zoekgebieden toegevoegd. Het tweede segment is geen onderdeel meer van het voorliggende programma Zon op Veld. Eventuele openstelling is pas mogelijk nadat de colleges en gemeenteraden hiertoe besluiten.